

Miljødirektoratet

Oslo, 06.11.2023

Ref: 2023/8552

Naturvernforbundets innspill til INC-3 Global plastavtale

Vi takker for muligheten til å gi innspill til Klima- og Miljødepartementet og Miljødirektoratet forut for tredje forhandlingsmøte om en global avtale om plast. Vi velger kun å kommentere konkret på noen utvalgte punkter i sekretariatets zero-draft av 4 september.

Vi viser for øvrig til skriftlig innspill sendt til KLD 11 februar i forbindelse med UNEA 5,2, og muntlig innspill gitt i dialogmøte hos KLD 12 april 2023.

Naturvernforbundets kommentarer:

Del 1:

Part 2- formål
Naturvernforbundet støtter option 2 supplert med sub-option 1,2
Etter Naturvernforbundets syn bør en global plastavtale legge et bredt formål til grunn. Vi tror derfor det er viktig å ha med at den fulle livssyklusen skal adresseres, i formålsbetegnelsen.

Del 2:

Part 1- Primær plast
Naturvernforbundet støtter option 1.
Å sette en «hard cap» på produksjon og tilbud av jomfruelig plast er den eneste måten å faktisk stoppe de samlede negative effektene fra plastens verdikjede. Dersom avtalen ikke håndterer tilbudssiden er det fare for at verden gjør seg avhengig av «halvveis» løsninger for å redusere de ulike negative effektene hver for seg, i stedet for å ta en helhetlig tilnærming. Dette vil være ineffektivt og kan føre til problemskifte.
Store deler av den plasten som havner i naturen vil fragmentere og spres med vind og strømminger. Denne forurensningen er ikke mulig å få opp igjen og gjør irreversibel skade

på økosystemer. Studier har vist at i et scenario hvor produksjonsveksten er som forventet, vil en kombinasjon av alle tilgjengelige teknologiske og politiske virkemidler kun klare å stoppe 79% av plast-forurensningen.¹ Med tanke på planlagt vekst i plastproduksjon vil altså et system-skifte-scenario hvor alle land i verden iverksetter den mest ambisiøse politikken og tar i bruk den beste teknologien kun føre til halvering av dagens forurensning. Derfor er alt annet enn en «hard cap» på produksjon av primær plast i realiteten ikke tilstrekkelig dersom man skal bekjempe forurensning.²

Med tanke på planlagt vekst i plastproduksjon vil altså et system-skifte-scenario hvor alle land i verden iverksetter den mest ambisiøse politikken og tar i bruk den beste teknologien kun føre til halvering av dagens forurensning. Derfor er alt annet enn en «hard cap» på produksjon av primær plast i realiteten ikke tilstrekkelig dersom man skal bekjempe forurensning.³

Part 3- Problematisk og unødvendig plast

Naturvernforbundet støtter option 1

En global avtale kan på samme måte som EU har gjort med SUP-direktivet sette en minimumsstandard for uønskede plast-produkter. Dette kan være produkter som har høy forsøplingsrisiko, produkter som har lite potensiale for sirkularitet og som bidrar negativt til helse og miljø. Et eksempel der er såkalte satchets som per definisjon er unødvendige plastprodukter med store negative konsekvenser for miljø, helse og avfallssystemer i land i sør. Dette er en gylden mulighet til å sikre en fremtid uten den type produkter.

Part 5- Produkt design

Naturvernforbundet støtter option 1

Vi tror det er viktig med harmoniserte bestemmelser for produkt-design og da inkludert krav om transparent og åpent tilgjengelig miljøinformasjon relatert til kjemikaliebruk og mekanismer som sørger for sporbarhet gjennom verdikjeder.

Dersom man skal lene seg på standarder (opt-2) må det være harmoniserte bestemmelser som sikrer tredjeparts-verifikasjon, muligheter for myndighetsoppfølging og en form for uniforme standarder verden over for å gjøre både datagrunnlag, og innhold i polymeren sammenlignbart mellom land, og da også mellom standarder.

¹ Lau et.al 2020, «Evaluating scenarios toward zero plastic pollution»
<https://www.science.org/doi/10.1126/science.aba9475>

² Lau et.al 2020, «Evaluating scenarios toward zero plastic pollution»

³ Lau et.al 2020, «Evaluating scenarios toward zero plastic pollution»

Part 7- Utvidet produsentansvar (EPR)

Naturvernforbundet støtter option 1

Etter Naturvernforbundets syn er EPR et viktig miljøpolitisk virkemiddel som gir miljømyndigheter mulighet til å gjennomføre forurensers betaler-prinsippet i praksis. I konteksten av en global avtale kan EPR være med å sikre finansiering til systemer for innsamling, og nødvendig infrastruktur for behandling av plastavfall. EPR-ordninger i land i sør bør integrere uformell sektor i systemet, som en del av sin «just transition» jmf. pkt 2. Her kan man blant annet se på modeller fra Sør-Afrika for tidligere erfaringer.

Med vennlig hilsen

Joakim S. Gulliksen

Fagrådgiver

Naturvernforbundet